

■ Ἁγίου Φιλαρέτου Μητροπολίτου Μόσχας (1782-1867)

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ»!...

«...Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ»!...*

«Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ Ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων·
δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. β' 13-14)

Μέρος Α΄

Σήμερα, Χριστιανοί, σᾶς μιλοῦν οἱ Ἄγγελοι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι σᾶς ὑποδείχνουν τί πρέπει νὰ κάνετε γιὰ νὰ ὑπακούσετε σὲ αὐτό τὸ ἄγγελμα. Ποιὰ διδασκαλία μπορούσε νὰ εἶναι καλύτερη καὶ τί ἄλλο μένει νὰ ἐπιθυμήσετε; Ἐνας ἄγγελος ἐμφανίζεται καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους: «ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ».

Οἱ ἀνθρωποὶ δὲν θὰ εἶχαν παρὰ νὰ ἀνταποκριθῶν μὲ ἓνα αἰώνιο «Ἀμήν» καὶ νὰ δοξάσουν τὸν Θεὸ γιὰ τὸ καλὸ ἄγγελμα. **Κ**ι ὅμως, γύρω ἀπὸ τὸν οὐράνιο ἀγγελιαφόρο, ἄλλοι Ἄγγελοι συνάχθηκαν νὰ τὸν ἀκούσουν ἀχόρταγα. **Κ**αὶ ἔξαφνα, δηλαδὴ μόλις πρόφερε τὴν χαρμόσυνη εἶδηση γιὰ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, σύμπασα ἡ

οὐράνια στρατιὰ ἀνεβόησε: «**Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπι γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία!**». **Καὶ** τόσο δυνατὰ ἔψαλαν τὸν θεϊκὸ ὕμνο τους, ὥστε ἀντηχοῦσε ὄχι μόνο στὰ οὐράνια δώματα ποὺ κατοικοῦσαν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ στὰ πέρατα τῆς γῆς. **Γιατί;** Ἄναμφίβολα γιὰ νὰ ἐνωθεῖ ἡ φωνὴ τῆς γῆς μὲ τὴν οὐράνια καὶ νὰ ἐνώσουν οἱ ἄνθρωποι τὴν φωνὴ τους μὲ τὴν φωνὴ τῶν Ἀγγέλων.

Ἄς ὑπακούσουμε λοιπὸν στὸ ἀγγελικὸ ἄγγελμα. «**Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, ἀλαλάξωμεν τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν**». «**Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ!**». **Ἀλλὰ** ἤδη εἴσθε ἐδῶ γιὰ νὰ ἐορτάσετε τὴν Γέννηση τοῦ Σωτῆρος. **Ὁ** ὕμνος ποὺ ἡ Ἐκκλησία διδάχτηκε ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους, δὲν ἀντηχεῖ μονάχα στοὺς ναοὺς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ μέσα στίς κατοικίες σας. **Ὁ** ἀγγελικὸς λόγος, ἂν καὶ προφέρθηκε πρὶν τόσους αἰῶνες, κατέδειξε σήμερα ὅλη του τὴν δύναμη. **Τὸ** γεγονὸς, ὅπως φαίνεται, ἤλθε νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἐκπλήρωση.

Οἱ θεράποντες τοῦ λόγου ἐδῶ κάτω δὲν ἔχουν πιά παρὰ νὰ παραμείνουν σιωπηλοὶ καὶ ἥσυχοι, ὅταν λαμβάνει χώρα ἡ ἐκδήλωση τῶν θείων μηνυμάτων. **Ὅμως,** καθὼς τὸ ἀγγελικὸ ἰδίωμα εἶναι σύντομο καὶ ὥστόσο πλῆρες νοήματος, ὁ ὕμνος τοὺς ἀναγγέλλει ἓνα ἀπρόσμενο θαυμαστὸ γεγονὸς. **Ἀφυπνίζει,** χωρὶς νὰ τὸ προσέχουμε, τὸ θαυμασμό, καὶ αὐτὸς ὁ θαυμασμὸς μᾶς καλεῖ νὰ συλλογιστοῦμε καὶ νὰ μελετήσουμε.

Ἦστε ἀναλογιζόμεστε ἔκπληκτοι ὅτι, ὅταν τὰ τάγματα τῶν οὐρανίων διακήρυτταν τόσο θριαμβευτικὰ τὴν Γέννηση τοῦ Σωτῆρός μας, ὅλος αὐτὸς ὁ ἐπίγειος κόσμος, μὲ ἐξάιρεση μερικὸς βοσκὸς, ἦταν βυθισμένος στὸν ὕπνο καὶ δὲν ἄκουγε οὔτε τίς ἐπευφημίες τοὺς οὔτε τοὺς ὕμνους τους.

Θὰ ἦταν ἄραγε δυνατό —μπορεῖ νὰ ρωτήσουν κάποιοι— θὰ ἦταν λοιπὸν δυνατό καὶ ἐμεῖς ἐπίσης, νὰ μὴν ἀντιληφθοῦμε μέσα στὸν ὕπνο μας, τὴν λαμπρότητα τῆς θείας ἡμέρας καὶ νὰ μὴν ἀκούσουμε τὸν θριαμβευτικὸ ὕμνο τῆς Ἐκκλησίας; **Χωρὶς** νὰ θέλω ἐδῶ νὰ μεμφθῶ κανένα, θὰ ἀρκεστῶ νὰ ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ Δαβίδ, ποὺ γρηγοροῦσε ἀσφαλῶς καλύτερα ἀπὸ μᾶς ψάλλοντας τὴν μεγαλοσύνη τοῦ Θεοῦ, εὑρισκε ἀπαραίτητο νὰ ἀφυπνίσῃ καμιὰ φορὰ τοὺς ὕμνους του: «**Ἀφυπνίσου, δόξα μου!**»! **Ἄς** προσπαθήσουμε καὶ ἐμεῖς, μελετώντας τὴν Θεία δόξα στὴν Γέννηση τοῦ Σωτῆρός μας, νὰ ἀφυπνίσουμε τὴν δόξα μας, ἢ, γιὰ νὰ μιλήσουμε καθαρά, τὸν ζῆλό μας γιὰ τὴν δόξα τοῦ Θεοῦ.

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ! ». **Μονάχα** στὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἡ γῆ ἄκουσε αὐτὸ τὸν ἀγγελικὸ ὕμνο· γιατί ὄχι πρῶτύτερα; Ὡς τότε ὁ Θεὸς δὲν εἶχε δόξα ἐν ὑψίστοις;

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπολάμβανε αἰώνια τὴν μεγαλοπρέπεια τῆς δόξας Του. **Κατὰ** τὴν ἔκφραση ἑνὸς μάρτυρα πού οἱ οὐρανοὶ ἀνοίχτηκαν στὰ μάτια του, εἶναι «ὁ Θεὸς τῆς δόξης», ὅτι δηλαδὴ ἡ δόξα Του συνάπτεται τόσο πολὺ μὲ τὸ ἴδιο Του τὸ ὄνομα, μὲ τὴν ἴδια Του τὴν Οὐσία, πού δὲν θὰ ἦταν Θεὸς ἂν ἦταν χωρὶς δόξα. **Ἡ** δόξα εἶναι ἡ ἀποκάλυψη, ἡ φανέρωση, ἡ ἀντανάκλαση, τὸ ἔνδυμα τῆς ἔσω τελειότητος. **Ὁ** Θεὸς ἀποκαλύπτεται στὸν ἑαυτό Του διαιωνίως μὲ τὴν αἰώνια γέννηση τοῦ ὁμοουσίου Υἱοῦ Του καὶ μὲ τὴν αἰώνια ἐκπόρευση τοῦ ὁμοουσίου Πνεύματός Του.

Ἔτσι ἡ ἐνότητα μέσα στὴν Ἁγία Τριάδα ἀστράφτει ἀπὸ οὐσιαστικὴ δόξα, ἀφθαρτὴ, ἀκίνητη. **Ὁ** Θεὸς Πατέρας εἶναι «ὁ πατὴρ τῆς δόξης». **Ὁ** Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι «ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ», καὶ ὁ ἴδιος εἶχε τὴν δόξα «πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί». **Κατὰ** τὸν ἴδιο τρόπο τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι «Πνεῦμα δόξης». Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν καθαρὴ, ἐνυπάρχουσα δόξα, ὁ Θεὸς ζεῖ σὲ πλήρη μακαριότητα, πάνω ἀπὸ κάθε δόξα, χωρὶς νὰ ἔχει τὴν ἀνάγκη κανενὸς μάρτυρα, χωρὶς νὰ ἐπιδέχεται καμιά μοιρασιά.

Καθὼς ὁμως, μέσα στὸ ἔλεος καὶ τὴν ἄπειρη ἀγάπη Του, ἐπιθυμεῖ νὰ μεταδώσει τὴν μακαριότητά Του, νὰ κάνει νὰ ὑπάρξουν εὐδαίμονες κοινωνοὶ τῆς δόξας Του, διεγείρει τὶς ἄπειρες τελειότητές Του καὶ αὐτὲς ἀποκαλύπτονται μέσα στὰ δημιουργήματά Του. **Ἡ** δόξα Του φανερώνεται στὶς οὐράνιες δυνάμεις, ἀντανακλᾷ μέσα στὸν ἄνθρωπο, ντύνεται τὴν λαμπρότητα τοῦ ὄρατοῦ κόσμου. **Τὴν** προσφέρει, καὶ αὐτοὶ πού τοὺς καθιστᾷ κοινωνοὺς τὴν δέχονται, στὴν συνέχεια ἐπιστρέφει σὲ Αὐτόν, καὶ σὲ αὐτὴ τὴν ἀέναη ἀνακύκληση, θὰ λέγαμε, τῆς θείας δόξης, συνίσταται ἡ εὐδαιμονία, ἡ μακαριότητα τῶν δημιουργημάτων.

Ἔτσι τὰ Χερουβεὶμ στέκονται μπροστὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ, περιβεβλημένα τὴν πληρότητα τῆς δόξης του, ἀναβοώντας δυνατὰ ἀναμεταξύ τους, πρὸς τιμὴν τῆς ὑπεραγίας Τριάδος, τὸν τρισάγιο ὕμνο: «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ». **Κα-**

τακαλύπτουν τὸ πρόσωπό τους μὲ τὶς φτεροῦγες τους, γιατί ἡ δόξα πού ἀπορρέει ἀπὸ τὸν Θεὸ εἶναι «φῶς ἀπρόσιτον», ἀκόμη καὶ γιὰ τὰ οὐράνια δημιουργήματα. **Εἶ**ναι πολυόμματα γύρω καὶ ἐντὸς τους, γιατί ἡ θερμὴ τους νὰ διαποτιστοῦν ἀπὸ τὴν θεία δόξα, ἐν θεωρίᾳ, μεταμορφώνει ὀλόκληρη τὴν ὑπαρξή τους σὲ ἓναν καὶ μοναδικὸ ὀφθαλμὸ, καὶ «ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός», ὄχι γιατί ἡ ἀνάπαυλα τοὺς ἔχει ἀπαγορευτεῖ, ἀλλὰ γιατί ἡ μακαριότητα πού τὰ πληροῖ καθὼς θεωροῦν καὶ μετέχουν στὴν Θεία δόξα, καὶ ἡ ὁποία ἐκχέεται πάνω τους ὅπως δοχεῖο πού ξεχειλίζει, ἐκπέμπεται ἀδιάκοπα πρὸς τὰ ἔξω μέσα ἀπὸ ἓναν χαρμόσυνο ὕμνο τῆς μεγαλοσύνης, καὶ κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἡ δόξα ἢ «παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ» ἐπιστρέφει στὸν Θεό. **Ἔ**τσι ὁ ἄνθρωπος, στὴν πρωτόπλασθή του κατάστασι, ἦταν «εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ» καὶ ὄντας χωρὶς ἐνδύματα εἶχε ἄγνοια τῆς γυμνότητός του, γιατί ἀκριβῶς ἐνδύματά του εἶχε αὐτὴ τὴν δόξα. **Κ**ατὰ ἀνάλογο τρόπο «οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ... ἡμέρα τῇ ἡμέρα ἐρεύγεται ρῆμα καὶ νύξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν».

(ἔπεται τὸ Μῆρος Β')

(*) Βλ. <https://alopsis.gr/> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.